

'Een project van veel'

Zes jaar Noordwest Natuurkern in het Nationaal Park Zuid-Kennemerland

Het grote verstuivingsproject Noordwest Natuurkern in het Nationaal Park Zuid-Kennemerland is begin 2013 opgeleverd. Wie nu eens gaat kijken wat de vijf sleuven in de zeereep teweeg hebben gebracht, wordt aangenaam verrast door een indrukwekkende zandvlakte pal achter de duinen. Een gebied waar de wind de regie voert en het zand de hoofrolspeler is. Deze on-Nederlandse zandvlakte heeft de natuurwaarde vergroot en de kust steviger gemaakt.

Er stuift veel zand het duin in bij de Noordwest Natuurkern.
Foto: Ronald van Wijk

Wat is er te zien van het effect van deze grote ingreep in de zeereep? Zijn de natuurwaarden echt verbeterd? Is het nog steeds veilig genoeg? Ik ga kijken en met wie kan ik dan beter op pad gaan dan met Marieke Kuipers, projectleider, en

Ina Roels, boswachter en 'wakend oog' in het veld. Samen met deze twee PWN-ers zie ik niet alleen het effect, maar hoor ik daar ook veel over. Onderweg naar de Kattendel, de meest zuidelijke sleuf van het project en toegankelijk voor de recreant,

vertelt Marieke me al hoe succesvol dit project is. “Het ging in eerste instantie om de verbetering van de natuurwaarden, maar gaandeweg merkten we ook dat dit project een voorbeeld is van ‘building with nature’ en een grote rol speelt in de versterking van de zachte kustverdediging. Gezien de stijging van de zeespiegel geen onbelangrijk iets.”

‘Een project van veel’

Eenmaal bij de Kattendel zie ik een enorme zandvlakte, een bijna geheel onderstoven fietspad en fraaie nieuwe duinen. Op dit moment is het pad weer befietsbaar: ieder jaar vóór de zomer worden de stelconplaten weer bovenop het zand gelegd.

“Het is hier geen dag hetzelfde”, zegt Ina enthousiast, “en zeker de afgelopen weken met die stormen is er weer zóveel veranderd.” De wind heeft hier duidelijk de regie en Marieke en Ina juichen dit toe.

We klimmen omhoog, richting Peperedel en laten ons aan de andere kant van het duin met enorme passen van de steile helling zakken. “In het begin rekenden we op een verstuiwing van ongeveer drie meter per jaar. Inmiddels blijken dat er wel dertig (!) te zijn”, vertelt Marieke. “En tot ver in de duinen zie je de effecten. Dit is een project van veel.”

Ze valt op haar knieën om met een tekening in het zand te laten zien hoe de vijf sleuven lopen. “De sleuven liggen in zuidwestelijke richting, omdat de wind meestal uit die hoek waait. Het zand stuift erdoor en vormt landinwaarts grote zandtongen. Hier stuitert het zwaardere zand naar binnen en het lichtere zand vliegt er overheen dieper de duinen in.” Ina wijst me op de vele stuifkuilen, op de plek waar kort geleden nog een meertje was en op de pollen helm, die zorgen voor de eerste nieuwe duinen.

Steeds een verrassing

Ik begrijp dat er ongelooflijk veel kennis en ervaring wordt opgedaan met dit grootschalige verstuiwingsproject. Op mijn vraag of alles van tevoren berekend was, reageren Ina en Marieke ontkennend. Dat is zeker niet

Ina Roels en Marieke Kuipers. Foto: Annelies Boutellier

zo. “Er is sprake van ‘learning-by-doing’”, zegt Marieke. “We weten echt niet hoe het zich ontwikkelt en leren iedere dag.” Zo is het bijvoorbeeld niet duidelijk waar het zand precies vandaan komt. In ieder geval voor een deel van het strand en door de erosie van de sleuven. Maar het is onbekend of de zandsuppletie van 2015 bij Zandvoort invloed heeft op de hoeveelheid zand die naar binnen waait...

Ik zie een paar voetstappen in het zand op een plek waar niemand mag komen. “De natuur is hier de baas, maar deze zijn van onze vrijwilliger”, zegt Ina. “Hij houdt onder andere de meetapparatuur in de gaten.” In de verte zie ik inderdaad wat kastjes staan. “Een om de wind en het effect van de richting van de wind te meten, de andere om de hoeveelheid zand die verplaatst wordt te registreren. Het proces wordt precies bijgehouden. Alle data gaan rechtstreeks naar de universiteit van Utrecht.”

Door het stuiven komt veel puin aan de oppervlakte. Overblijfselen van de bunkers die hier in de oorlog gebouwd werden als onderdeel van de Atlantikwall. Deze geschiedenis dringt zich nog meer op, omdat er overal tussen het puin stukjes ijzer, resten van de artillerie, te vinden zijn.

Versteving van de kust

Zo te zien en te horen is het project tot nu toe meer dan geslaagd. Niet alleen vermindert de verzuring verder oostwaarts in het gebied, ook zijn de natuurwaarden toegenomen. De dynamiek maakt de kust ook steviger en dus veiliger in de toekomst. Dit succes is niet onopgemerkt gebleven: in binnen- en buitenland volgt men de resultaten op de voet en vinden er op kleine en grotere schaal soortgelijke projecten plaats.

Op www.pwn.nl/noordwestnatuurkern valt er nog veel meer over dit gebied te lezen, maar ik raad iedereen van harte aan zelf een kijkje te gaan nemen. Deze zandvlakte is indrukwekkend en doet, volgens sommige bezoekers, bijna ‘on-Nederlands’ aan. ●

Annelies Boutellier is redacteur en columnist van DUIN